

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

SOUTH AEGEAN SOCIAL
INCLUSION OBSERVATORY

Πρακτικά 1ου Πανελλαδικού Συνεδρίου Παρατηρητηρίων Κοινωνικής Ένταξης

*Προκλήσεις και καλές πρακτικές διακυβέρνησης με στόχο
την κοινωνική ευημερία και την περιφερειακή ανάπτυξη*

Πίνακας Περιεχομένων

Συντομογραφίες	3
1. Χαιρετισμοί	4
2. Εισήγηση για τον Εθνικό Μηχανισμό Κοινωνικής Ένταξης	13
3. 1η θεματική ενότητα με αντικείμενο την προσβασιμότητα	14
4. 2η Θεματική ενότητα με αντικείμενο την εργασιακή ένταξη	23
5. Σύνοψη Προτάσεων Συνεδρίου	29
Φωτογραφικό Υλικό	31

Συντομογραφίες

ΕΥΣΕΚΤ	ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ
Ε.Γ.Π.Σ.	ΕΝΙΑΙΟ ΓΕΩΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΕΛΣΤΑΤ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ
ΟΠΨΥ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΨΥΧΟΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Πρακτικά 1ου Πανελλαδικού Συνεδρίου των Περιφερειακών Παρατηρητηρίων Κοινωνικής Ένταξης

Την Πέμπτη 20 Μαρτίου 2025, πραγματοποιήθηκε με επιτυχία το 1ο Πανελλαδικό Συνέδριο των Περιφερειακών Παρατηρητηρίων Κοινωνικής Ένταξης, που διοργανώθηκε από το Παρατηρητήριο Νοτίου Αιγαίου, συγκεντρώνοντας μεγάλο ενδιαφέρον από στελέχη και φορείς από όλη την Ελλάδα. Το συνέδριο επικεντρώθηκε σε δύο βασικές θεματικές: την Προσβασιμότητα και την Εργασιακή Ένταξη. Κατά την έναρξη του Συνεδρίου, πραγματοποιήθηκαν σύντομοι χαιρετισμοί από τη διοργανώτρια Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου καθώς και από αιρετά πρόσωπα και στελέχη Παρατηρητηρίων Κοινωνικής Ένταξης από όλη την Ελλάδα. Επίσης, χαιρετισμό απηύθυνε ο Σύλλογος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδας με εκπρόσωπό του Τμήματος Νοτίου Αιγαίου.

1. Χαιρετισμοί

Πρώτη πήρε το λόγο η **κα Κυριακή Κυρίτση, Προϊσταμένη Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Νοτίου Αιγαίου:**

«Αγαπητές και αγαπητοί Σύεδροι από κάθε γωνιά της Ελλάδας,

Είναι μεγάλη μας χαρά και τιμή που βρισκόμαστε σήμερα εδώ, στη διοργάνωση του 1ου Συνεδρίου των Παρατηρητηρίων Κοινωνικής Ένταξης. Ένα συνέδριο που υλοποιείται με τη συμβολή όλων σας και αποτελεί σημαντικό σταθμό για το έργο που επιτελείται σε κάθε Περιφέρεια της χώρας.

Βρισκόμαστε σε ένα κομβικό χρονικό σημείο. Τα περισσότερα Παρατηρητήρια λειτουργούν πλέον με ουσιαστικό ρόλο, καταγράφοντας σημαντική πρόοδο. Από τη σύστασή τους, με τον νόμο του 2016, μέχρι σήμερα, διανύσαμε δύσκολες περιόδους, με κυριότερη την πανδημία, η οποία επηρέασε σε παγκόσμιο επίπεδο την έννοια και την πρακτική της κοινωνικής ένταξης.

Παρότι επιστρέψαμε σε συνθήκες που θυμίζουν "κανονικότητα", η κοινωνική ένταξη μοιάζει να περνάει μια κρίση ταυτότητας, ειδικά αν παρατηρήσουμε τις εξελίξεις διεθνώς, όπου η έννοια της

συμπερίληψης αμφισβητείται ή ακόμα και δαιμονοποιείται. Είναι ιδιαίτερα επικίνδυνο να αντιμετωπίζουμε σύνθετα κοινωνικά φαινόμενα με απλουστεύσεις, διαχωριστικές γραμμές και ταμπέλες. Η κοινωνική ένταξη απαιτεί ένα πολυδιάστατο, διεπιστημονικό και ανθρώπινο βλέμμα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεχίζει να θέτει τα ανθρώπινα δικαιώματα και την κοινωνική συνοχή στο επίκεντρο. Είναι ενδεικτικό ότι για την περίοδο 2021-2027, οι πόροι του ΕΚΤ+ ανέρχονται σε 72,2 εκατομμύρια ευρώ, ποσό σχεδόν διπλάσιο σε σύγκριση με την προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

Στη χώρα μας, η χρηματοδότηση των Παρατηρητηρίων συνεχίζεται δυναμικά, και είμαστε περήφανοι που συμβάλλουμε, με όλες μας τις δυνάμεις, στην προσπάθεια αυτή. Μέσα από αυτή τη στήριξη, υλοποιούνται δράσεις όπως η σημερινή. Και ο προγραμματισμός μας περιλαμβάνει ακόμη περισσότερες, στοχευμένες παρεμβάσεις για το επόμενο διάστημα. Θα ήθελα να σας ενθαρρύνω σε μια ενεργή και συμμετοχική παρουσία στο Συνέδριο.

Οι παρεμβάσεις, οι σκέψεις και οι εμπειρίες σας είναι πολύτιμες και θα καταγραφούν για την έκδοση των Πρακτικών του Συνεδρίου. Σας παρακαλούμε όταν παίρνετε τον λόγο, να δηλώνετε το όνομα και την ιδιότητά σας, για την ακριβή αποτύπωση της συμμετοχής σας. Σήμερα, θα εστιάσουμε σε δύο καίριες θεματικές:

- Πρώτον, την εργασιακή ένταξη-ένα ζήτημα που βρίσκεται στην καρδιά της κοινωνικής πολιτικής.
- Και δεύτερον, την προσβασιμότητα -μία αναγκαία συνθήκη για μια δίκαιη και ισότιμη κοινωνία.

Μας ενδιαφέρει να αναδείξουμε τι συμβαίνει στα περιφερειακά και τοπικά επίπεδα: τις πολιτικές, τις δυσκολίες, αλλά και τις καλές πρακτικές που αξίζει να αναδειχθούν και να μεταφερθούν. Το Παρατηρητήριο του Νοτίου Αιγαίου, όπως γνωρίζετε από προηγούμενες συναντήσεις μας, έχει δώσει ιδιαίτερη έμφαση στα ψηφιακά εργαλεία και στη συλλογική συμμετοχή των Δήμων της Περιφέρειας. Έχουμε υλοποιήσει δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε κρίσιμα ζητήματα, όπως η έμφυλη βία και ο κοινωνικός αποκλεισμός.

Μια καινοτομία που μας κάνει υπερήφανους είναι η «θεματική έρευνα», που ξεκίνησε το 2021 και διεξάγεται παράλληλα με τις τακτικές μας μελέτες. Για το 2024, το θέμα της έρευνας ήταν η Προσβασιμότητα. Με στόχο την αξιόπιστη καταγραφή, υλοποιήσαμε τρεις κύκλους

ερωτηματολογίων: με στελέχη Δήμων, με εκπροσώπους συλλόγων ατόμων με αναπηρία και, φυσικά, με τους ίδιους τους πολίτες με αναπηρία.

Αγαπητοί και αγαπητές σύνεδροι,

Σας ευχαριστούμε θερμά για τη συμμετοχή σας. Είμαστε βέβαιοι/ βέβαιες πως οι σημερινές εργασίες θα συμβάλλουν ουσιαστικά στον διάλογο και τη συνεργασία όλων μας.

Καλή αρχή και καλό συνέδριο σε όλες και όλους!»

Ακολούθησε καλωσόρισμα και ευχαριστήριο από την **από την κα Δέσποινα Δούρου, Operations Manager της Crowdpolicy** με ευχές για καλές εργασίες και καλά αποτελέσματα.

Στη συνέχεια διαβάστηκε ο **χαιρετισμός του Περιφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου, κ. Γιώργου Χατζημάρκου:**

«Αξιότιμοι διοργανωτές,

Αγαπητές και αγαπητοί σύνεδροι,

Λυπάμαι ιδιαίτερα που δεν μπορώ να είμαι σήμερα μαζί σας σε αυτή τη σημαντική πρωτοβουλία. Ωστόσο, θέλω να σας προσκαλέσω να σκεφτούμε μαζί ένα βασικό στοιχείο που χαρακτηρίζει τον πολιτισμό μας.

Η ουσία του πολιτισμού μας αποτυπώνεται στην φροντίδα. Το πρώτο σημάδι πολιτισμού σε μια κοινωνία δεν είναι κάποιο εργαλείο ή οικοδόμημα, αλλά ένα θεραπευμένο μηριαίο οστό, σύμφωνα με αρχαιολογικές έρευνες απόδειξη ότι κάποιος στάθηκε δίπλα σε έναν συνάνθρωπό του, τον φρόντισε και του έδωσε τον χρόνο να αναρρώσει. Ο πολιτισμός μας ξεκινά εκεί που η κοινωνία αποφασίζει να στηρίξει εκείνον που έχει ανάγκη. Με αυτή την αρχή ως οδηγό, στο Νότιο Αιγαίο έχουμε λάβει μια ξεκάθαρη πολιτική απόφαση: να επενδύσουμε στη στήριξη της κοινωνίας, στη συνοχή, στην πρόνοια και στη δημιουργία ενός δικτύου αλληλεγγύης που θα στηρίζει κάθε πολίτη, τη στιγμή που το έχει ανάγκη. Για εμάς, η κοινωνική πολιτική δεν είναι απλώς μια υποχρέωση, αλλά ένα από τα σημαντικότερα «έργα» που υλοποιούμε. Η κοινωνική συνοχή αποτελεί τον θεμέλιο λίθο της ανάπτυξης και της προόδου. Σε περιόδους κρίσης δε, είναι η πρώτη που δοκιμάζεται, γι' αυτό και αποτελεί τον κεντρικό στόχο των δράσεών μας. Μέσα από τη στρατηγική μας, κατευθύνουμε σημαντικό ποσοστό των διαθέσιμων ευρωπαϊκών πόρων σε πρωτοβουλίες που αγκαλιάζουν την κοινωνία. Τα vouchers για τη δωρεάν πρόσβαση στην προσχολική εκπαίδευση που στηρίζουν κάθε χρόνο χιλιάδες οικογένειες, στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης

Ατόμων με Αναπηρία, Ξενώνες κακοποιημένων γυναικών, είναι ενδεικτικά μόνο μερικές έμπρακτες αποδείξεις της δικής μας δέσμευσης να οικοδομήσουμε μια κοινωνία που λειτουργεί ως μια μεγάλη, προστατευτική αγκαλιά.

Θα ήθελα να συγχαρώ το Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου για την πρωτοβουλία διοργάνωσης αυτού του πρώτου Πανελλαδικού Συνεδρίου. Είναι μια εξαιρετικά σημαντική προσπάθεια που προάγει τον διάλογο, τη συνεργασία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών για τη διακυβέρνηση, με στόχο την κοινωνική ευημερία και την περιφερειακή ανάπτυξη.

Αν και δεν μπορώ να βρίσκομαι κοντά σας, σας διαβεβαιώνω ότι η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου στηρίζει έμπρακτα αυτή την προσπάθεια και θα συνεχίσει να επενδύει στη δημιουργία ενός πιο συνεκτικού, δίκαιου και ανθρώπινου κοινωνικού ιστού. Σας εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες του Συνεδρίου και προσδοκώ τα πολύτιμα συμπεράσματά σας να αποτελέσουν οδηγό για τις μελλοντικές μας δράσεις.

Με εκτίμηση,

Γιώργος Χατζημάρκος Περιφερειάρχης Νοτίου Αιγαίου».

Ακολούθησε ο χαιρετισμός του **κ. Μιχαήλ - Άνθιμου Δήσσου, Αντιπεριφερειάρχη Πολιτισμού και Κοινωνικής Μέριμνας Βορείου Αιγαίου:**

«Αξιότιμες Κυρίες και Κύριοι, αγαπητές φίλες και φίλοι,

Με ιδιαίτερη τιμή και χαρά καλωσορίζουμε στο 1^ο Πανελλαδικό Συνέδριο Παρατηρητηρίων Κοινωνικής Ένταξης, με θέμα προκλήσεις και καλές πρακτικές διακυβέρνησης με στόχο την κοινωνική ευημερία και την περιφερειακή ανάπτυξη. Μια πρωτοβουλία της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, αφιερωμένη σε αυτό το θεσμό και στον καίριο ρόλο του ως εργαλείο κοινωνικής ευαισθητοποίησης, ανάλυσης και ουσιαστικής παρέμβασης.

Η παρουσία σας εδώ αποδεικνύει την κοινή μας πεποίθηση ότι η κοινωνική συνοχή και η ισότιμη ένταξη όλων των πολιτών αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο μια βιώσιμης κοινωνίας. Ζούμε σε μια εποχή ραγδαίων κοινωνικών, οικονομικών και τεχνολογικών αλλαγών, όπου η ανάγκη για τεκμηριωμένη παρακολούθηση των κοινωνικών φαινομένων καθίσταται πιο επιτακτική από ποτέ. Οι ανισότητες, οι προκλήσεις της μετανάστευσης, οι επιπτώσεις της οικονομικής αβεβαιότητας και οι νέες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού απαιτούν συνεχή εγρήγορση και βαθιά κατανόηση.

Τα Παρατηρητήρια Κοινωνικής Ένταξης, μέσα από τη συστηματική συλλογή και ανάλυση δεδομένων, διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην ανάδειξη κρίσιμων ζητημάτων προσφέροντας πολύτιμες γνώσεις που μπορούν να συμβάλουν στη χάραξη στοχευμένων και αποτελεσματικών κοινωνικών πολιτικών. Ιδιαίτερη αναφορά, στο Παρατηρητήριο Βορείου Αιγαίου, το οποίο, δραστηριοποιείται σε περιοχή με μοναδικές προκλήσεις και ιδιαιτερότητες όπως η γεωγραφική απομόνωση, η νησιωτικότητα, η έντονη μεταναστευτική κινητικότητα, οι οικονομικές ανισότητες και οι διαρκείς κοινωνικές μεταβολές δημιουργούν ένα δυναμικό πεδίο που απαιτεί συνεχή μελέτη και παρέμβαση. Το Παρατηρητήριο Βορείου Αιγαίου ως ένας ζωντανός οργανισμός που αποτυπώνει την κοινωνική πραγματικότητα, αναδεικνύει κρίσιμα ζητήματα και προτείνει λύσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της ισότιμης πρόσβασης σε ευκαιρίες και πόρους.

Στόχος μας, δεν είναι, μόνο η διατήρηση αυτού του πολύτιμου θεσμού αλλά και η ενίσχυση και η επέκτασή του. Οραματιζόμαστε τη δημιουργία ενός ισχυρού δικτύου κοινωνικής παρατήρησης και δράσης, το οποίο, θα διασφαλίζει τη διαφάνεια, θα προωθεί την ενεργή συμμετοχή των πολιτών και θα ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ επιστημονικών, εθνικών και κοινωνικών φορέων. Ένα δίκτυο που θα λειτουργεί ως γέφυρα ανάμεσα στην πολιτεία και την κοινωνία συμβάλλοντας στη διαμόρφωση αποτελεσματικών, κοινωνικά, δίκαιων παρεμβάσεων.

Μεταφέροντας τις θερμές ευχές του Περιφερειάρχη μας, κ. Κωνσταντίνου Μουτζούρη, ελπίζουμε το σημερινό συνέδριο να αποτελέσει ένα γόνιμο χώρο διαλόγου ανταλλαγής απόψεων και διατύπωσης προτάσεων που θα συμβάλλουν στην περαιτέρω ενίσχυση των Κοινωνικών Παρατηρητηρίων. Ας αξιοποιήσουμε αυτή την ευκαιρία για να συνδιαμορφώσουμε ένα μέλλον με περισσότερη κοινωνική δικαιοσύνη, αλληλεγγύη και συμμετοχικότητα. Θερμές ευχαριστίες στους διοργανωτές, στην κα. Κυρίτση, η οποία συνέβαλε τα μέγιστα σε όλη αυτή τη διοργάνωση και ευχαριστώ, επίσης, τις συνεργάτιδές μου, την κα Φωτίου και την κα Τσιδίμη, για το πολύτιμο έργο που υπηρετούν στο Παρατηρητήριο.

Σας ευχαριστώ πολύ».

Τον λόγο πήρε ο **Αντιπεριφερειάρχης Κοινωνικής Πολιτικής, Αλληλεγγύης και εθελοντισμού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, κ. Θεόδωρος Κοντζιάλης:**

«Καλημέρα σας και σας ευχαριστούμε για την πρόσκληση και την οργάνωση και σας μεταφέρω κι εγώ τις ευχές του Περιφερειάρχη μας, κ. Ιωάννη Τρεπεκλή.

Το Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων λειτουργεί στο πλαίσιο της νέας εθνικής στρατηγικής κοινωνικής ένταξης και υλοποιείται με την αξιοποίηση χρηματοδοτικών πόρων του ΕΣΠΑ 2014-2020 και τώρα 2021-2027 στο πλαίσιο του επιχειρηματικού προγράμματος της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Ως αποστολή μας, είναι να διαπιστώσει τις κοινωνικές ανάγκες των πολιτών, να συντονίζει την χάραξη πολιτικών κοινωνικής ένταξης και συνοχής, να παρακολουθεί και να αξιολογεί την εφαρμογή τους, να προσδιορίζει τις προτεραιότητες κοινωνικής αλληλεγγύης με βάση τις εκάστοτε ανάγκες που υπάρχουν. Επίσης, να συμβάλει στην ενίσχυση της πληροφόρησης, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας. Να τεκμηριώνει και να εξιδανικεύει πολιτικές και δράσεις με γνώμονα τα σωρευτικά χαρακτηριστικά των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Να σχεδιάζει, να εποπτεύει και να αξιολογεί το θεσμικό πλαίσιο της ισχύουσας εφαρμογής του κοινωνικού εισοδήματος αλληλεγγύης.

Μέσα από τη λειτουργία των Παρατηρητηρίων Κοινωνικής Ένταξης, όλα αυτά τα χρόνια, έχει γίνει μια πράξη υιοθέτησης στρατηγικής καλών πρακτικών που έχουν συμβάλει στην ενίσχυση κοινωνικής συνοχής και τη βελτίωση ποιότητας ζωής των συνανθρώπων μας που αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα.

Σας ευχαριστώ πολύ και εύχομαι τα αποτελέσματα του σημερινού συνεδρίου να είναι αυτά που θα μας δώσουν το έναυσμα για περισσότερες δράσεις με αντίκτυπο».

Ακολούθησε η κα Κυριακούλα Παυλοπούλου, Γενική Διευθύντρια Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Ιονίων Νήσων:

«Καλημέρα και από μένα, είμαι η Κυριακούλα Παυλοπούλου, Γενική Διευθύντρια Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας. Θα ήθελα να εκφράσω τα συγχαρητήριά μου στους διοργανωτές αλλά και να ευχαριστήσω τους συναδέλφους μου, τον Αντιπεριφερειάρχη κ. Κοντζιάλη για την άψογη συνεργασία, την κα Αγγελική Ρωμαίου-Υπεύθυνη Έργου του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Ιονίων Νήσων, και όσους εργάζονται σε αυτό. Ο ρόλος των Παρατηρητηρίων είναι πολύ σημαντικός και άξιος να προωθείται και εύχομαι στο επόμενο συνέδριο να υπάρχει ακόμη μεγαλύτερη συμμετοχή από όλες τις περιφέρειες.

Σας ευχαριστώ.»

Έπειτα, η κα Κατερίνα Βλασάκη, Προϊσταμένη του αυτοτελούς τμήματος του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης:

«Θα ήθελα να ευχαριστήσω την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου για την πρωτοβουλία να διοργανώσει την πρώτη συνάντηση των Παρατηρητηρίων στην Ελλάδα και την κα Κυρίτση για την πρόσκληση. Είμαι η Κατερίνα Βλασάκη, Προϊσταμένη του αυτοτελούς τμήματος του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης. Λέω αυτοτελούς, γιατί είμαστε αυτοτελές τμήμα και αυτό έχει σημασία, γιατί έχει να κάνει πως προσεγγίζει κάθε Περιφέρεια τα εργαλεία πολιτικής που διαθέτει. Σε αυτό το σημείο, θα ήθελα να μεταφέρω τις ευχαριστίες και τους χαιρετισμούς του Περιφερειάρχη Κρήτης, κ. Αρναουτάκη και την στήριξή του για τα Παρατηρητήρια Κοινωνικής Ένταξης.

Η προσέγγιση, η δική μας, είναι ότι αυτό το εργαλείο πολιτικής θα έπρεπε να έχει έναν πιο επιτελικό ρόλο σε ότι αφορά τις παρεμβάσεις που γίνονται συνολικά στην περιφερειακή ανάπτυξη και όχι να περιοριστεί στο κομμάτι της πρόνοιας, το οποίο, θα πρέπει να περάσει σε μια άλλη λογική ενός συνολικού και ευρύτερου μοντέλου κοινωνικής ανάπτυξης που θα περνάνε από την πρόνοια στην κοινωνική ένταξη και κοινωνική ανάπτυξη με νέους όρους.

Τι σημαίνει αυτό; Ότι ενισχύουμε την οικονομική και την κοινωνική συμμετοχή όλων των πληθυσμιακών ομάδων. Άρα, σε αυτή τη βάση λειτουργεί και το Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης δίνοντας εργαλεία πολιτικής, όχι μόνο, για την Πρόνοια αλλά για το σύνολο της κοινωνικής πολιτικής προκειμένου να έχουμε μια συνολική παρέμβαση στη συνολική ευημερία της περιοχής μας. Αυτό, θα μπορούσε να γίνει σε ένα ευρύτερο πλαίσιο κοινωνικής πολιτικής πιο εθνικό.

Εμείς, ως Περιφέρεια Κρήτης συνεργαζόμαστε με το Πανεπιστήμιο Κρήτης και δημιουργούμε έρευνες, οι οποίες, προσπαθούν να αναδείξουν ζητήματα κοινωνικά. Η προσέγγισή μας είναι χωρική, χρησιμοποιούμε δεδομένα για να αναδείξουμε ζητήματα τοπικής παρέμβασης μέσα από την ανάδειξη συγκεκριμένων αναγκών στις τοπικές κοινότητες. Οι δεσμοί είναι μικτοί, είναι και κοινότητες ρομά, είναι και μετανάστες, είναι και διάφοροι πληθυσμοί που έχουν επιμέρους ανάγκες. Άρα, η παρέμβαση μας είναι αυτή και συνδέεται με όλη αυτή τη λογική που εντάσσουμε

στο συγκεκριμένο εργαλείο πολιτικής του Παρατηρητηρίου για τη συνολική ευημερία και την περιφερειακή ανάπτυξη.

Σας ευχαριστώ πολύ, καλές εργασίες να έχουμε!».

Στη συνέχεια ο **κ. Νικόλαος Σιδηρόπουλος, Τμηματάρχης του Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Αττικής:**

«Καλημέρα, ονομάζομαι Νίκος Σιδηρόπουλος, είμαι Τμηματάρχης στο Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Αττικής. Είμαστε το πρώτο Παρατηρητήριο που δημιουργήθηκε, οπότε, υπήρχαν αρκετές δυσκολίες στην αρχή. Είμαστε ένα τμήμα της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας και όχι αυτοτελές. Είμαστε δύο μόνιμοι υπάλληλοι, αλλά, είμαστε τυχεροί που συνεργαζόμαστε με τη Δομή Social Network γιατί χωρίς τη συνεργασία τους θα δυσκολευόμασταν πολύ.

Αυτή τη στιγμή, τρέχει ένα καλό πρόγραμμα από την Περιφέρεια Αττικής, η ΒιωμAttica, που διοργανώνει βιωματικές δράσεις για παιδιά που φιλοξενούνται σε δομές παιδικής προστασίας.

Επίσης, έχουμε πολύ καλή συνεργασία με τα Κέντρα Κοινότητας της Περιφέρειας.

Ευχαριστώ πολύ καλές εργασίες».

Τον λόγο πήρε ο **κ. Νίκος Πουτσιάκας, Προϊστάμενος του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Θεσσαλίας:**

«Είμαι ο Νίκος Πουτσιάκας, Προϊστάμενος στο Περιφερειακό Παρατηρητήριο Θεσσαλίας. Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω θερμά για την πρόσκληση και να σας συγχαρώ για τη διοργάνωση του 1^{ου} Πανελλαδικού Παρατηρητηρίου .

Θεωρώ ότι τα Παρατηρητήρια δεν έχουν την υποστήριξη που θα έπρεπε να υπάρχει από τα Κεντρικά, είναι χωρίς υποστηρικτική δομή με αποτέλεσμα να μην υπάρχει κοινή γραμμή. Σα συνέπεια, να μην έχουμε όλα τα Παρατηρητήρια έναν ενιαίο τρόπο συλλογής στην άντληση στοιχείων.

Κατά τη γνώμη μας, το Παρατηρητήριο θα πρέπει να λειτουργεί σε δύο επίπεδα: το πρώτο που θα αφορά τα πολιτισμικά/θεσμικά στοιχεία και πληροφορίες που έχουν ανάγκη οι υπηρεσίες για άσκηση κοινωνικής πολιτικής και το δεύτερο επίπεδο να μας δίνει τη δυνατότητα να εντάξουμε πιο πολύ την τοπική ιδιαιτερότητα στη λειτουργία μας.

Το Παρατηρητήριο της Θεσσαλίας το έκανε αυτό χρησιμοποιώντας το εργαλείο της διαβούλευσης για μεγάλο διάστημα, με συγκεκριμένη μεθοδολογία, με την επιπλοκή πολύ κόσμου και προκύψαν αποτελέσματα πολύ σημαντικά για όλες τις ευπαθείς ομάδες. Ταυτόχρονα, το εντάξαμε στην ιστοσελίδα μας για να γίνεται και ηλεκτρονικά και λειτουργήσαμε και ανά περιπτώσεις όπως όταν έγινε η πλημμύρα στη Θεσσαλία και πήγαμε και κάναμε εκεί διαβούλευση ώστε να μπορέσει να λειτουργήσει ο μηχανισμός σε αυτά τα δύο επίπεδα.

Παρόλα αυτά, θεωρώ ότι η ΕΥΣΕΚΤ έχει ένα ρόλο για να έχουμε, επιτέλους, πολύ συγκεκριμένα σταθερά και ενιαία στοιχεία όπως παραδείγματος χάριν οι δείκτες .

Σας ευχαριστώ πολύ!»

Χαιρετισμό απηύθυνε και η **κα Μαρία Τζόλα, υπάλληλος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας:**

«Καλημέρα σας,

Είμαι η Μαρία Τζόλα, υπάλληλος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας και εντάσσομαι στο Τμήμα των Κοινωνικών Υπηρεσιών και στο Περιφερειακό Παρατηρητήριο.

Γίνεται προσπάθεια μέσω του καινούργιου οργανισμού, το Παρατηρητήριο να γίνει ξεχωριστό τμήμα ώστε να είναι πιο εύκολο να διαχωρίσουμε τις αρμοδιότητες των δύο τμημάτων, καθώς τώρα είμαστε δύο υπάλληλοι και επωμιζόμαστε πολλά αντικείμενα.

Το προηγούμενο διάστημα πραγματοποιήθηκαν κάποιες έρευνες σε συνεργασία με τα Κέντρα Κοινότητας και σκοπός μας είναι να προωθήσουμε τα αποτελέσματα αυτών των ερευνών.

Ευχαριστούμε πολύ για την πρόσκληση, είναι πολύ εποικοδομητικό να γίνονται τέτοιες δράσεις και πρωτοβουλίες ώστε τα Παρατηρητήρια να μπορούν να ανταλλάξουν απόψεις και πρακτικές και ευελπιστούμε στην εξέλιξη του Παρατηρητηρίου γιατί είναι πολύ σημαντικό για την κοινωνία μας και την κάθε Περιφέρεια η αποτύπωση της κοινωνικής πολιτικής.

Σας ευχαριστούμε πολύ για την πρόσκληση και καλή έναρξη των εργασιών».

Και τελευταίος χαιρετισμός από την **κα Μαρία Αλεξάκη, από το Σύνδεσμο Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδας του Περιφερειακού Τμήματος Νοτίου Αιγαίου:**

«Καλημέρα σας και σας ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση. Είμαι η Μαρία Αλεξάκη, είμαι κοινωνική λειτουργός και εκπροσωπώ το Περιφερειακό Τμήμα του ΣΚΛΕ Νοτίου Αιγαίου.

Οι έρευνες που πραγματοποιούνται από τα Παρατηρητήρια, τα τελευταία χρόνια, σε συνεργασία με τις υπηρεσίες και τους εξυπηρετούμενους είναι εξαιρετικά σημαντικές και παρέχουν σε όλους μας δεδομένα αποτύπωσης και τεκμηρίωσης της υπάρχουσας κατάστασης. Αναδεικνύουν τα προβλήματα και τις δυσκολίες των κατοίκων αλλά επίσης και τις καλές πρακτικές και προτείνουν εστιασμένες παρεμβάσεις.

Η νησιωτικότητα και οι ιδιαίτερες μορφολογικές συνθήκες των νησιών σε συνδυασμό συχνά με τον μικρό αριθμό κατοίκων αποτελούν από μόνες τους παράγοντα αποκλεισμού. Οι ελλείψεις που υπάρχουν είναι εμφανείς σε όλους μας προκαλώντας αρνητικά συναισθήματα στους πολίτες. Υπηρεσίες και προγράμματα συσσωρεύονται συνήθως στα μεγάλα νησιά, συχνά χωρίς πρόβλεψη συμπερίληψης και στα μικρότερα. Αποτελεί, λοιπόν, πρόκληση για όλους μας η ανατροπή μια τέτοιας κατάστασης.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί, πάντα, στην πρώτη γραμμή του πεδίου έρχονται σε άμεση επαφή με τα προβλήματα και τις δυσκολίες των κατοίκων των νησιών, εφόσον υπάρχουν κοινωνικοί λειτουργοί καθώς υπάρχει υποστελέχωση. Πολλές φορές, κάποια προβλήματα παραμένουν άλυτα κυρίως λόγω της ανυπαρξίας απαιτούμενων υποστηρικτικών υπηρεσιών. Τα λιγοστά θετικά παραδείγματα και οι καλές πρακτικές, που αναδεικνύονται και στις έρευνές σας, αποτελούν θύλακες αισιοδοξίας αλλά δεν επαρκούν. Απαιτείται πολύς δρόμος, ακόμα, για την κάλυψη αναγκών και είναι πολλά αυτά που χρειάζονται να γίνουν.

Θα ήθελα να τονίσω ότι είναι απαραίτητο κάθε νέο πρόγραμμα, κάθε εθνικό σχέδιο δράσης, κάθε στρατηγική ανάπτυξης κοινωνικής πολιτικής να προβλέπει ειδικό τρόπο υλοποίησης για τα νησιά ώστε να λειτουργούν αποτελεσματικά και συμπεριληπτικά.

Χαιρετίζω, λοιπόν, αυτό το συνέδριο με την προτροπή να διαδοθούν τα αποτελέσματα των ερευνών σας, ευελπιστώντας να ληφθούν υπόψη και να αποτελέσουν βάση για τη χάραξη αποδοτικών πολιτικών.

Σας ευχαριστώ!»

2. Εισήγηση για τον Εθνικό Μηχανισμό Κοινωνικής Ένταξης

Στη συνέχεια, σύντομο χαιρετισμό και εισήγηση, απηύθυνε ο κ. Ερίκ Γκαζόν, Ειδικός Επιστήμονας, Προϊστάμενος Τμήματος Τεκμηρίωσης και Πληροφοριακών Συστημάτων, Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης & Κοινωνικής Συνοχής, Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, ο οποίος μίλησε για τις εμπειρίες και τους προβληματισμούς στο πλαίσιο εφαρμογής των άρθρων 13 και 14 του νόμου 4445/2016. Αρχικά, ο κ. Γκαζόν συστήθηκε στους παρευρισκόμενους και ευχαρίστησε για την πρόσκληση και τόνισε τη σημασία τέτοιων δράσεων όπως αυτή του συνεδρίου. Στη συνέχεια, πρώτα αναφέρθηκε στο άρθρο 13 που αφορά τις κοινωνικές διευθύνσεις και το άρθρο 14 που αφορά τα Παρατηρητήρια. Η ανάγκη για την τροποποίηση των άρθρων αυτών δημιουργήθηκε από την έλλειψη στοιχείων στην κοινωνική πολιτική και την ανάγκη των εμπλεκόμενων φορέων πχ. Περιφέρειες, Υπουργεία κτλ. Στη συνέχεια, μίλησε για τον Εθνικό Μηχανισμό που είναι ένας ενιαίος οργανικός σχηματισμός, με συνεκτική δράση για: σχεδιασμό, ενημέρωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση πολιτικών κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των κοινωνικών πολιτικών, ιδιαίτερα σε ότι αφορά την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας (2015, 2022).

Για την υλοποίηση του Εθνικού Μηχανισμού χρησιμοποιήθηκαν τέσσερα μέσα: σύνταξη και υποβολή ετήσιας έκθεσης, διαβίβαση στοιχείων, δεδομένων και πληροφοριών προς το Ε.Γ.Π.Σ., καταχώρηση δεδομένων, αναφορών και στατιστικών στοιχείων που αφορούν κοινωνικές πολιτικές, δικτύωση φορέων προνοιακών παρεμβάσεων (συντονισμός) και διαβούλευση μεταξύ φορέων κοινωνικών δράσεων. Σημαντικό είναι ένα Παρατηρητήριο να στηρίζει την κοινωνική πολιτική σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Και οι ενδεχόμενες ενέργειες του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου, σύμφωνα με το νόμο είναι: η δημιουργία Περιφερειακής διαδικτυακής πύλης, συντονισμός/ παρακολούθηση & αξιολόγηση τοπικών παρεμβάσεων, μελέτες και εκθέσεις, καθώς και ενημέρωση των πολιτών Συνεργασία με Δήμους και Περιφέρειες και κοινωνικές υπηρεσίες όπως και συμμετοχή στη διαμόρφωση της ΠΣΚΕ και στην οργάνωση ετήσιας διαβούλευσης με τους ανάλογους φορείς καθώς και παρακολούθηση/αξιολόγηση των εφαρμοσμένων κοινωνικών πολιτικών και ανάδειξη καινούργιων τοπικών αναγκών. Ο κ. Γκαζόν,

στη συνέχεια, τόνισε τη σημασία των μελετών όπως η Περιφερειακή Έρευνα που βοηθούν στη λήψη αποφάσεων, στη χάραξη πολιτικών και στην χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων.

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση, επισήμανε ότι δημιουργία των Παρατηρητηρίων ξεκίνησε αργότερα από την ψήφιση του νόμου καθώς δεν επαρκούσε το προσωπικό στις κοινωνικές υπηρεσίες όμως θεωρεί πολύ σημαντικό το έργο των ΠΠΚΕ, τον συντονισμό μεταξύ των Περιφερειών καθώς και την διοργάνωση δράσεων όπως αυτή του Συνεδρίου για γίνονται ανταλλαγές απόψεων και εμπειριών.

3. 1^η Θεματική ενότητα με αντικείμενο την προσβασιμότητα

Έπειτα, πραγματοποιήθηκαν ομιλίες και παρεμβάσεις στην 1η Θεματική του Συνεδρίου, την Προσβασιμότητα και πιο συγκεκριμένα:

Η κα **Ευαγγελία Τσακίτη, συνεργάτιδα του Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης από την εταιρεία Exelixis (Ρόδος)**, έκανε παρουσίαση με θέμα: **“Η προσβασιμότητα στο Νότιο Αιγαίο και καλές πρακτικές σε τοπικό επίπεδο”**. Αρχικά, έγινε αναφορά στο Παρατηρητήριο Νοτίου Αιγαίου και στο έργο του και έπειτα συνέχισε για το ζήτημα της προσβασιμότητας στην Περιφέρεια, το οποίο αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό και συχνά παραμελημένο ζήτημα στα νησιά. Λόγω της γεωμορφολογίας τους και των περιορισμένων υποδομών και της σοβαρής έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού τα νησιά παρουσιάζουν σημαντικές προκλήσεις για τη διευκόλυνση της μετακίνησης και της συμμετοχής των ΑμεΑ στην καθημερινή ζωή, αλλά και καθιστούν την τουριστική εμπειρία πολύ πιο δύσκολη. Σημαντική είναι η απουσία, γενικότερα, κατάλληλων προγραμμάτων κατάρτισης και αναγνώρισης των δεξιοτήτων, η οποία, καθιστά ακόμα πιο δύσκολη την ένταξη των ατόμων αυτών στην αγορά εργασίας. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτεί στρατηγικές που να συνδυάζουν την αναβάθμιση των υποδομών και την εκπαίδευση των τοπικών φορέων τόσο στις Κυκλάδες όσο και στα Δωδεκάνησα.

Στη συνέχεια, παρουσιάστηκαν κάποιες καλές πρακτικές όπως ο Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (ΚοιΣπε) στη Λέρο, μια ιδιαίτερη μορφή συνεταιρισμού αφού πρόκειται - ταυτόχρονα – για Μονάδα Ψυχικής Υγείας και παραγωγική-εμπορική επιχείρηση που βασίζεται σε μια καινοτόμο τριμερή εταιρική σχέση μεταξύ ψυχικά ασθενών, εργαζομένων στο χώρο της ψυχικής υγείας και φυσικών προσώπων και φορέων από την κοινότητα. Η Κοινωνική

Συνεταιριστική Επιχείρηση ΑΣΚΛΗΠΕΙΑΔΕΣ στη Ρόδο που προσφέρει υπηρεσίες όπως εκπαίδευση στην αυτόνομη διαβίωση ατόμων με αναπηρία, εκμάθηση της νοηματικής γλώσσας, εκμάθηση της γραφής Braille καθώς και παροχή προσωπικής βοήθειας από εξειδικευμένο προσωπικό. Επιπλέον, προσφέρει τη δυνατότητα ενοικίασης ειδικού εξοπλισμού σε άτομα που τον χρειάζονται, για την καλύτερη εξυπηρέτησή τους και την εξασφάλιση άνετων και ασφαλών διακοπών (αναβατόρια σκαλιών, ειδικό όχημα, αναπηρικά αμαξίδια, βοηθήματα μπάνιου, κινητές πτυσσόμενες ράμπες, κά).

Το Σωματείο ΑΜΕΑ «Έχουμε Δικαίωμα» στη Τήνο που συνεργάζεται στενά με τον Δήμο, με σκοπό να ενισχυθούν οι προσπάθειες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης για τα σημεία που χρήζουν παρέμβασης, με στόχο την καλύτερη προσβασιμότητα στον τουρισμό, τον πολιτισμό και την καθημερινότητα. Οι συνεχόμενες και πολλαπλές παρεμβάσεις προσβασιμότητας, καθώς και η σημαντική βελτίωση στην πρόσβαση των ΑμεΑ σε δημόσιες υπηρεσίες αλλά και η συμμετοχή τους σε πολιτιστικές/αθλητικές εκδηλώσεις καθιστούν τη Σύρο πολύ φιλόξενο νησί προς ανθρώπους με κινητικές δυσκολίες. Τέλος, αναφορά έγινε στα Συστήματα Seatrac που έχουν τοποθετηθεί σε αρκετά νησιά για την αυτόνομη πρόσβαση ΑμεΑ στη θάλασσα όπως Σύρο, Νάξο, Τήνο, Πάρο και Ανάφη. Ολοκληρώθηκε η παρουσίαση τονίζοντας ότι η προσβασιμότητα στα νησιά της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου χρήζει ακόμα αρκετών παρεμβάσεων και για τους μόνιμους κατοίκους αλλά και για τους επισκέπτες σε τοπικό και ευρύτερο επίπεδο μέσω στρατηγικών και πολιτικών.

Στη συνέχεια, οι κκ. **Αφροδίτη - Μαρία Τσιδήμη & Μαριλένα Φωτίου, Στελέχη του Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Βορείου Αιγαίου** μίλησαν για την **Προσβασιμότητα ΑμεΑ: “Καταγραφή των υφιστάμενων ελλείψεων -προβλημάτων & εφαρμογή καλών πρακτικών για την επίλυσή τους”**. Την παρουσίαση ξεκίνησε κα Μαριλένα Φωτίου, διοικητική υπάλληλος, η οποία αναφέρθηκε αρχικά στο Παρατηρητήριο Βορείου Αιγαίου, που έχει έδρα στη Μυτιλήνη και εξυπηρετεί και 12 νησιά της Περιφέρειας (5 Περιφερειακές Ενότητες, 11 Δήμοι). Έπειτα, η κα Τσιδήμη, η κοινωνιολόγος του προγράμματος, αναφέρθηκε στο σκοπό της έρευνας που κάνουν από τον Ιούλιο του 2023 που είναι η καταγραφή ελλείψεων σε υποδομές για άτομα με αναπηρία, καταγραφή προβλημάτων ως προς τις υφιστάμενες υποδομές των φορέων παροχής κοινωνικής μέριμνας για την προσβασιμότητα των ΑμεΑ καθώς και καταγραφή προτάσεων επί

των υφιστάμενων ελλείψεων & προβλημάτων για την υλοποίηση έργων. Τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα από την καταγραφή αυτών των ζητημάτων είναι η κοινωνική ένταξη των ΑμεΑ στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο με ίσα δικαιώματα και ευκαιρίες σε όλους τους τομείς της καθημερινότητας και μείωση ως εξάλειψη του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού των ΑμεΑ. Στη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε σε συνεργασία με την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου διεξήχθησαν δύο χαρτογραφήσεις, η μία με τίτλο «Χαρτογράφηση των δημοτικών & των ιδιωτικών Μονάδων Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής & Διαπαιδαγώγησης (Μ.Φ.Π.Α.Δ.) των νησιών της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου (Π.Β.Α.) για το έτος 2023» και η άλλη «Χαρτογράφηση των Φορέων Κοινωνικής Προστασίας (Κ.Δ.ΑΠ., Κ.Δ.ΑΠ.με.Α., Μ.Φ.Η., Κ.Η.Φ.Η., Κ.Δ.Η.Φ., Σ.Υ.Δ. & Μο.Π.Π.) & των Δομών για τις γυναίκες θύματα κακοποίησης στα νησιά της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου (Π.Β.Α.) για το έτος 2023 & το Α' εξάμηνο του 2024». Επιπλέον, διατηρήθηκε το μοντέλο και πρότυπο διαδικασιών για τη δικτύωση των φορέων και δημιουργήθηκε ένα νέο «Δίκτυο» για την παροχή περισσότερων πληροφοριών για τους φορείς παροχής κοινωνικής μέριμνας όλων των νησιών της Π.Β.Α. Αναφορικά με την πρώτη χαρτογράφηση που ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2024, στόχος ήταν η παροχή πληροφοριών, που θα συνεισφέρουν στην ακριβή εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης ως προς: τους ωφελούμενους, το απασχολούμενο προσωπικό, αλλά και τις υποδομές αυτών των δομών στα νησιά της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου. Όσον αφορά τα συμπεράσματα τα οποία διεξήχθησαν σχετικά με την προσβασιμότητα ΑμεΑ σε αυτές τις μονάδες, μεγάλος αριθμός κτιρίων δημοτικών υφιστάμενων σταθμών δεν πληρούν τα μέτρα προσβασιμότητας ΑμεΑ και τις ενεργειακές προδιαγραφές, όπως θα έπρεπε. Και υπάρχει άμεση ανάγκη διενέργειας τακτικών ελέγχων, ως προς τη συμμόρφωση με τις ισχύουσες διατάξεις προσβασιμότητας των ΑμεΑ και της τήρησης των ενεργειακών προδιαγραφών των χώρων τους, από τους φορείς της εποπτείας τους. Προτείνεται η ανέγερση ή επέκταση των υφιστάμενων δημοτικών σταθμών καθώς και ο εκσυγχρονισμός ή αναβάθμιση αυτών.

Σχετικά με τη δεύτερη χαρτογράφηση, ο στόχος ήταν ο ίδιος με την πρώτη χαρτογράφηση και ως προς τα συμπεράσματα σχετικά με τη προσβασιμότητα των ΑμεΑ διαπιστώθηκαν πολλές ελλείψεις σε δομές Κ.Δ.Η.Φ. & Σ.Υ.Δ. στα μεγάλα, αλλά και τα μικρότερα νησιά της Π.Β.Α., κυρίως: λόγω παντελούς έλλειψης υφιστάμενης δομής, λόγω ελλείψεων κάποιων ειδικοτήτων στις υφιστάμενες δομές, λόγω έλλειψης εκσυγχρονισμού του εξοπλισμού στις υφιστάμενες δομές.

Οπότε προτείνεται, η ένταξη αυτών των αναγκών σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα για την υλοποίησή τους βάσει της ωριμότητας των μελετών τους καθώς και η εξ' αρχής ανέγερση του κτιρίου και προμήθεια σχετικού εξοπλισμού, στις περιπτώσεις που δηλώθηκε μη ύπαρξη υφιστάμενης δομής. Αναφορικά με το Παρατηρητήριο Βορείου Αιγαίου και στα πλαίσια διατήρησης μοντέλου και προτύπου διαδικασιών, δημιουργήθηκε όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, ένας οδηγός/κατάλογος «Δίκτυο» με όλους τους φορείς παροχής κοινωνικής μέριμνας της Π.Β.Α. με σκοπό τη βελτίωση της συνεργασίας των υπηρεσιών της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου με όλους τους κοινωνικούς φορείς, όσο και η ενίσχυση της δικτύωσης μεταξύ των φορέων.

Κλείνοντας την παρουσίαση τους οι κκ. Αφροδίτη - Μαρία Τσιδήμη & Μαριλένα Φωτίου προτείνουν την βελτίωση και την ενίσχυση της συνεργασίας των Περιφερειακών Παρατηρητηρίων Κοινωνικής Ένταξης και την εύρεση κοινών δεικτών αναφοράς ως προς τις μελέτες για την ορθότερη συνεισφορά των Περιφερειακών Παρατηρητηρίων Κοινωνικής Ένταξης στον Εθνικό Μηχανισμό για την Κοινωνική Ένταξη.

Ακολούθησε, η κα **Μαρία Αλεξάκη, μέλος του Περιφερειακού Τμήματος ΣΚΛΕ Νοτίου Αιγαίου από το Κέντρο Υγείας Άνδρου** πραγματοποίησε παρουσίαση με θέμα: **“Ολοκληρωμένη Παρέμβαση Ψυχογηριατρικής Υποστήριξης (ΟΠΨΥ) για απομακρυσμένες περιοχές”**. Αρχικά, η κα Αλεξάκη αναφέρθηκε στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι, τα οποία είναι πολλαπλά και μακροχρόνια, καθώς και στο ότι η ψυχική υγεία συνδέεται άμεσα με τη σωματική. Επεσήμανε την ανάγκη για νέες ευέλικτες υπηρεσίες και εξειδικευμένο προσωπικό και εξήγησε τον ρόλο του προγράμματος της ΟΠΨΥ. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι εγκεκριμένο από το Υπουργείο Υγείας, φορέας υλοποίησης του είναι Α Ψυχιατρική κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών (υπεύθυνος ο καθηγητής Ψυχιατρικής ΕΚΠΑ κ. Αντώνης Πολίτης) και βασίζεται στη σύμπραξη δημόσιων δομών υγείας. Υποστηρίζει δωρεάν άτομα άνω των 60 ετών μέσω καινοτόμων παρεμβάσεων στην ΠΦΥ απομακρυσμένων περιοχών, με διαφορετική γεωγραφική μορφολογία και προβλήματα πρόσβασης καθώς και σε δομές που λείπει η εξειδίκευση. Το πρόγραμμα αποτελεί παράδειγμα καινοτομίας στην συνεργατική καθώς συνδέει υπηρεσίες τριτοβάθμιας και πρωτοβάθμιας φροντίδας, ταυτόχρονα ενσωματώνει τις υπηρεσίες στην ΠΦΥ και προάγει την ψηφιακή υγεία.

Για το έργο αυτό συνεργάζονται 3 Ελληνικά Πανεπιστήμια (Ε.Κ.ΠΑ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Πατρών), το Πανεπιστήμιο Cornell στο εξωτερικό, 9 Κέντρα Υγείας, αρκετοί επαγγελματίες υγείας καθώς και επαγγελματίες άλλων δομών και αυτή τη στιγμή εξυπηρετούνται περίπου 1.000 ωφελούμενοι. Και έχουν επιλεγεί ορεινές, ημιορεινές και νησιωτικές περιοχές ώστε να αναδειχθούν οι διαφορετικές ανάγκες.

Στόχοι του προγράμματος είναι: η διασφάλιση προληπτικής και θεραπευτικής αναγκαιότητας, εντοπισμός του πληθυσμού των ηλικιωμένων με προβλήματα ψυχικής υγείας, η ενίσχυση της εξατομικευμένης προσέγγισης και της κατ'οίκον φροντίδας, η συνδυαστική χρήση διεπιστημονικών e-υπηρεσιών και κλασικών υπηρεσιών, η δημιουργία δικτύου συνεργασίας πρωτοβάθμιας και τριτοβάθμιας περίθαλψης με παρεχόμενες υπηρεσίες που καλύπτουν κενά στο σύστημα υγείας και τέλος, η εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση ειδικών υγείας στο μοντέλο της συνεργατικής φροντίδας και διεπιστημονικής συνεργασίας. Όλοι οι παραπάνω στόχοι απώτερο σκοπό έχουν την αναβάθμιση επιπέδου παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ και προσβασιμότητας σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας, τη βελτίωση της ψυχικής υγείας του πληθυσμού των ηλικιωμένων και της ποιότητας ζωής τους, τη δημιουργία φιλικότερων κοινοτήτων προς τους ηλικιωμένους με προβλήματα ψυχικής υγείας καθώς και την προαγωγή ανεξάρτητης και αξιοπρεπούς διαβίωσης στην κοινότητα.

Οι τομείς/δράσεις του κάθε Κέντρου Υγείας που συνεργάζεται με το πρόγραμμα είναι οι εξής: **α)** Ψηφιακή Πλατφόρμα (προσφέρει φιλικές, προς τους ωφελούμενους και τους λειτουργούς ΠΦΥ καινοτόμες τηλεϊατρικές υπηρεσίες), **β)** Σύστημα Επιτήρησης Παραγόντων Κινδύνου Ψυχικής Υγείας Ηλικιωμένων I (ένα τυποποιημένο βασικό ερωτηματολόγιο το οποίο ανιχνεύει και καταγράφει συμπεριφορές, συναισθήματα και συννοσηρότητες που σχετίζονται με την ψυχική υγεία των ηλικιωμένων), **γ)** Σύστημα Επιτήρησης II (εντοπίζει τα σημεία ή τις καταστάσεις που συνιστούν κώδωνες κινδύνου για την κατάσταση της ψυχικής υγείας των ηλικιωμένων), **δ)** Καταγραφές, οι οποίες, αποδίδουν ένα «χάρτη» των προβλημάτων ψυχικής υγείας και παραγόντων κινδύνου, αποτελώντας μια σταθερή εμπειρική βάση πληροφοριών για την κατάσταση ψυχικής υγείας των ηλικιωμένων στην κοινότητα και την ανάπτυξη προσαρμοσμένων στρατηγικών πρόληψης σε απομακρυσμένες περιοχές, **ε)** πρωτόκολλο παρακολούθησης ωφελουμένων και τέλος **στ)** Δράσεις πρόληψης (όπως ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις, ομάδα υποστήριξης κτλ.).

Η κα Αλεξάκη ολοκλήρωσε την εισήγησή της παρουσιάζοντας κάποια διαγράμματα σχετικά με τους ωφελομένους (ηλικία/φύλο/προβλήματα) αλλά εξέφρασε και την ανάγκη να είμαστε δίπλα στους ηλικιωμένους και να τους παρέχουμε τη φροντίδα που χρειάζονται μέσω των ανάλογων υπηρεσιών και των επαγγελματιών.

Τον λόγο πήρε, η κα **Αγγελική Ρωμαίου, κοινωνική λειτουργός, Προϊσταμένη Τμήματος Κοινωνικής Αρωγής και Αλληλεγγύης – Περιφερειακό Παρατηρητήριο της Δ/νσης Δ.Υγείας και Κ.Μέριμνας της Π.Ε. Κέρκυρας**, για να παρουσιάσει την «**Προσβασιμότητα στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων**». Αρχικά, η κα Ρωμαίου ευχαρίστησε για την πρόσκλησή καθώς και την ομάδα του Παρατηρητηρίου Ιονίων Νήσων για την συνεργασία. Η παρουσίαση, ξεκίνησε λέγοντας ότι η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, είναι η δεύτερη μικρότερη σε πληθυσμό περιφέρεια της χώρας με σχετικά χαμηλή οικονομική ανισότητα σε σύγκριση με άλλες Περιφέρειες της χώρας αλλά με υψηλότερο του μέσου όρου της χώρας επίπεδο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού ενώ, οι δομές και υπηρεσίες υγείας βρίσκονται σε συγκριτικά χαμηλή θέση.

Με βάση στοιχεία από την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών της ΕΛΣΤΑΤ του 2020: σε επίπεδο χώρας, το ποσοστό των πολιτών που εκτιμάται ότι αντιμετωπίζουν περιορισμό δραστηριότητας (αναπηρία) υπολογίζεται στο 24,3% του πληθυσμού 16+ της χώρας, ενώ η σοβαρή αναπηρία ανέρχεται σε 10,2%. Τα Ιόνια Νησιά κατατάσσονται μεταξύ των Περιφερειών της Χώρας με τις υψηλότερες συχνότητες περιορισμών δραστηριότητας/αναπηρίας (μαζί με Ανατολική Μακεδονία, Ήπειρο, Βόρειο και Νότιο Αιγαίο κα). Ακόμα, με βάση την Έρευνα Εισοδήματος & Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών, της ΕΛΣΤΑΤ για το 2023: ο συνολικός πληθυσμός των ΑμεΑ στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (σοβαρή και μέτρια αναπηρία) 16 ετών και άνω, εκτιμάται σε 51.832 άτομα έναντι 44.317 ατόμων το 2020. Ο αριθμός αυτός αποτελεί το 2,6% των ΑμεΑ της χώρας. Ενώ, σημαντικό να αναφερθεί είναι ότι ο πληθυσμός των ΑμεΑ της Π.Ι.Ν. με «σοβαρή αναπηρία» (16 ετών+) εκτιμάται σε 20.972 άτομα και αποτελεί το 40,4% του συνολικού πληθυσμού ΑμεΑ στην Π.Ι.Ν. Από τον πληθυσμό αυτό τα 7.484 άτομα καλύπτονται από προνοιακές παροχές, δηλαδή το 35,7% των ατόμων με «σοβαρή αναπηρία». Έτσι, το «χάσμα» προνοιακής κάλυψης στη «σοβαρή αναπηρία» για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2023) εκτιμάται στο 64,3% και είναι σημαντικά μεγαλύτερο εκείνου σε επίπεδο Χώρας (43,6%). Συνεχίζοντας την παρουσίαση, κα. Ρωμαίου τόνισε ότι σημαντικές κοινωνικές

ανισότητες και «χάσμα» φτώχειας καταγράφονται ανάμεσα στα άτομα με σοβαρή αναπηρία και τα άτομα χωρίς αναπηρία. Όσον αφορά στην κάλυψη των αναγκών φροντίδας των μελών με αναπηρία, χρόνιο πρόβλημα υγείας ή μεγάλη ηλικία: το 54,2% των νοικοκυριών της Π.Ι.Ν. που τα μέλη τους έχουν αναλάβει τη φροντίδα ατόμων με χρόνιο πρόβλημα υγείας, αναπηρία ή μεγάλη ηλικία, δηλώνουν ότι τα μέλη-φροντιστές έχουν περιοριστεί «πολύ»- «πάρα πολύ» τις συνήθειες δραστηριότητες τους, προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες των ατόμων που φροντίζουν. Γενικά, στην Π.Ι.Ν., ακόμα, υπάρχει μεγάλο περιθώριο βελτίωσης για την προσβασιμότητα καθώς άτομα με αναπηρία όλων των ηλικιών, πανελλαδικά, αντιμετωπίζουν πολλαπλά προβλήματα στην καθημερινότητά τους¹ καθώς σύνολο σχεδόν των ηλεκτρονικών εφαρμογών δεν είναι προσβάσιμες στους ίδιους.

Η κα Ρωμαίου, επισήμανε, ότι καταγράφονται μεγάλες διαφοροποιήσεις μεταξύ των Περιφερειών στους δείκτες συμμετοχής στην κοινωνική ζωή και της προσωπικής αυτονομίας με ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής σε δραστηριότητες αναψυχής σε όλες τις Περιφέρειες και ότι τα Ιόνια Νησιά δυστυχώς δεν βρίσκονται σε έχουν υψηλή θέση. Σε ότι αφορά τον τουρισμό στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων τα καταλύματα προσβάσιμα σε ΑμεΑ είναι λίγα και οι παραλίες που έχουν sea track δεν είναι πολλές. Τόνισε, ότι το αίσθημα της διάκρισης συνδέεται με τις ιδιαίτερες συνθήκες διαβίωσης και την ένταση των κοινωνικών αποκλεισμών και εμποδίων που αντιμετωπίζουν τα ΑμεΑ στις τοπικές κοινωνίες ενώ σχετίζεται επίσης με ζητήματα κοινωνικών αντιλήψεων και στάσεων για την αναπηρία. Η δε νησιωτικότητα, θέτει πρόσθετα εμπόδια και αποκλεισμούς εις βάρος των ατόμων με αναπηρία που διαμένουν στις νησιωτικές περιφέρειες. Ωστόσο, καθοριστικότερος παράγοντας στην αίσθηση της διάκρισης, αναδεικνύεται η έκταση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση, η κα Ρωμαίου, έδωσε έμφαση στην ανάγκη για βελτίωση των συνθηκών και των υπηρεσιών για άτομα ΑμεΑ μέσα από δράσεις, βελτίωση υπηρεσιών, την εκπαίδευση εξειδικευμένου προσωπικού και αύξηση των κοινωνικών δομών. Ακόμα να υπάρξει στήριξη των οικογενειών των παιδιών με αναπηρία και τέλος να δοθεί προτεραιότητα για ποιοτική δημόσια υγεία προσβάσιμη σε όλους.

¹ Όπως δυσκολία στην εύρεση εργασίας, ανικανοποίητες ανάγκες υγείας, έλλειψη προσβασιμότητας σε εκπαιδευτικές υποδομές. Επίσης, υπάρχουν και σημαντικά εμπόδια προσβασιμότητας στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον (δημόσια κτίρια, δημόσιος ανοικτός χώρος κλπ).

Τέλος, για τις Έξυπνες Πόλεις και την Προσβασιμότητα, μίλησε η κα Κυριακή Κυρίτση, Προϊσταμένη Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Νοτίου Αιγαίου.

Πιο συγκεκριμένα, η κα Κυρίτση μίλησε για την αναγκαιότητα της ψηφιακής αναβάθμισης και τη συνδιαμόρφωση πολιτικών και καλών πρακτικών για την προώθηση της προσβασιμότητας σε όλους τους τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας. Πιο αναλυτικά, αναφέρθηκε στο θεμελιώδες δικαίωμα που αφορά τη δυνατότητα όλων των ατόμων, ανεξαρτήτως φυσικών, κοινωνικών ή οικονομικών περιορισμών, να έχουν ίση και εύκολη πρόσβαση σε υποδομές, υπηρεσίες, πληροφορίες και δραστηριότητες σε όλους τους τομείς της κοινωνικής και εργασιακής ζωής. Τόνισε την σημασία της προσβασιμότητας καθώς παρέχει ανεξαρτησία στα άτομα με κινητικές δυσκολίες, ωφελεί ευρύτερα την κοινωνία ενισχύοντας την ισότητα και τη συμμετοχή όλων, επίσης, συμβάλλει στην ανάπτυξη της οικονομίας και τον ψηφιακό μετασχηματισμό: βελτίωση ψηφιακών υπηρεσιών/τουρισμός χωρίς αποκλεισμούς και φυσικά, ωφελεί τη βιωσιμότητα στο περιβάλλον και τις υποδομές.

Αυτό, που προτείνεται, είναι να στραφούν τα αστικά κέντρα σε έξυπνες μεταφορές (αυτόνομα και ηλεκτρικά οχήματα), σε προσβάσιμο δημόσιο περιβάλλον (έξυπνα πεζοδρόμια, φωτισμός και ηχητικά σήματα κ.ά.), σε έξυπνα κτίρια και διαχείριση ενέργειας (αυτοματοποίηση), σε συμπεριληπτικό αστικό σχεδιασμό (πάρκα, χώροι αναψυχής χωρίς εμπόδια) και να μετατραπούν έτσι σε έξυπνες πόλεις προσβάσιμες για όλους. Στη συνέχεια, έγινε αναφορά στον πολιτισμό και την αναγκαιότητα για καθολική προσβασιμότητα σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία κτλ και χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το νέο μουσείο στην Κύθνο που είναι καθόλα προσβάσιμο προς όλους.

Έπειτα, η κα Κυρίτση μίλησε για τις δυνατότητες σε επίπεδο αυτοδιοίκησης, καθώς στην Ελλάδα υπάρχει αποκέντρωση αλλά ο βαθμός οργάνωσης της αυτοδιοίκησης βρίσκεται σε άμεση συσχέτιση με την κεντρική διοίκηση. Τα θετικά είναι ότι υπάρχει ασφάλεια, ομοιομορφία και σταθερότητα από το κράτος προς όλες τις Περιφέρειες. Στα αρνητικά είναι η έλλειψη ιδίων πόρων, η χαμηλή εξειδίκευση, ο αυξημένος κίνδυνος και οι ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό. Σημαντικό είναι να αξιοποιηθούν οι έρευνες για να τεθούν ρεαλιστικοί στόχοι για το μέλλον. Και έτσι, Δήμοι και Περιφέρειες να βρουν χρηματοδοτήσεις για να τους υλοποιήσουν όπως και να δημιουργηθούν συνεργασίες μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, και με συνεχή εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση μέσω δράσεων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Κλείνοντας την παρουσίαση, τόνισε ότι ο τουρισμός είναι μία πολύ σημαντική παράμετρος για το Νότιο Αιγαίο και την Ελλάδα από άποψη οργάνωσης της οικονομίας καθώς η βελτίωση στην προσβασιμότητα θα φέρει πολλαπλάσια οφέλη μιας και είναι σε άμεση συνάρτηση με τη βιωσιμότητα. Και προτείνεται, ισόπλευρη ανάπτυξη που ευνοεί μακροπρόθεσμα την κοινωνία και την ευημερία των πολιτών καθώς και σοβαρός και υπεύθυνος σχεδιασμός αστικών κέντρων/δημόσιων χώρων που σέβεται τους πολίτες και τους επισκέπτες. Σημαντική είναι η στροφή σε καινοτόμες λύσεις τοπικά και περιφερειακά, η ενδυνάμωση συνεργασιών σε επίπεδο Δήμων και Περιφερειών καθώς και η ενίσχυση σε στελεχιακό δυναμικό. Καθώς και η ανάπτυξη εγχώριων νεοφυών επιχειρήσεων και περιβαλλοντικά -κοινωνικά προγράμματα σπουδών σε ελληνικά πανεπιστήμια.

Η παρουσίαση ολοκληρώθηκε με τα λόγια του Alistair Duggin “Every design decision has the potential to include or exclude people (Κάθε πολιτική αφορά να εντάξουμε ή να αποκλείσουμε ανθρώπους)” και του κ. Νίκου Ρούσσου – ομιλητή της τελευταίας ημερίδας του Παρατηρητηρίου και ατόμου με κινητικές δυσκολίες «Η αναπηρία είναι αντιστρόφως ανάλογη με την προσβασιμότητα, όσο αυξάνεται η προσβασιμότητα τόσο μειώνεται η αναπηρία».

Ολοκληρώθηκε η ενότητα για την προσβασιμότητα με τη σύντομη παρουσίαση του **κ. Γιώργου Καραμανώλης, CTO/CIO Crowdpolicy**, για τα ψηφιακά εργαλεία καθώς και για τη διαδραστική πύλη του Παρατηρητηρίου που περιλαμβάνει dashboard με κοινωνικούς δείκτες, εργαλεία για τα κοινωνικά προφίλ των Δήμων καθώς και χρηματοδοτικά εργαλεία που αξιοποιούν την κοινωνική καινοτομία ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται και η κοινωνική κάρτα πολίτη, μια ψηφιακή κάρτα που ενημερώνει για τις κοινωνικές παροχές και προνόμια (και πολλές άλλες πληροφορίες) σε κάθε νησί της ΠΝΑ. Επισήμανε ότι μέσω της καινοτομίας και των ψηφιακών τεχνολογικών λύσεων μπορεί να προωθηθεί η πρόσβαση σε όλους και από όλους και τόνισε την ανάγκη για ενσωμάτωση της ανθρώπινης διάστασης στην τεχνολογία και πως μέσα από ανθρώπινα δίκτυα, και των στελεχών δημόσιου τομέα μπορεί να δημιουργηθεί μεθοδολογία με τα κατάλληλα εργαλεία ώστε να διαμορφωθεί ένα πλαίσιο που δεν παράγονται απλά δείκτες και μελέτες αλλά ένα παρεμβατικό πλαίσιο που θα ενισχύει και το ρόλο των κοινωνικών δομών. Ο κ. Καραμανώλης έκλεισε την παρουσίασή του με την ευχή να θεσμοθετηθεί το συνέδριο αυτό.

Η πρώτη ενότητα με θέμα την προσβασιμότητα ολοκληρώθηκε με **διαδραστική συζήτηση** από τους παρευρισκόμενους. Αποτυπώθηκαν προβληματισμοί σχετικά με την σοβαρή έλλειψη κοινωνικών δομών στην χώρα, την έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, τη δυσκολία ευρέσεως εργασίας και τη δυσκολία στην κοινωνική ένταξη και την καθημερινότητα των ατόμων με κινητικές δυσκολίες καθώς και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι για πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, σωματικής ή ψυχικής. Τονίστηκε, ότι τα παραπάνω προβλήματα διογκώνονται στα νησιά, σε μικρότερους δήμους ή απομακρυσμένες περιοχές.

Συμφώνησαν όλοι ότι οι προτεινόμενες λύσεις είναι να χαραχτούν κοινωνικές πολιτικές που αφορούν τη συμπερίληψη και την κοινωνική ένταξη των ατόμων ΑμεΑ στο κοινωνικό σύνολο και σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης ζωής. Καθώς και βελτίωση των υπαρχουσών δομών και δημιουργία νέων όπου δεν υφίστανται όπως και εκπαίδευση εξειδικευμένου προσωπικού και η τοποθέτηση του στις ανάλογες υπηρεσίες. Επίσης, σε κάθε απόφαση στρατηγικής πολιτικής θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η νησιωτικότητα και οι απομακρυσμένες περιοχές. Σημαντική είναι η συνδιαμόρφωση πολιτικών και καλών πρακτικών όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε τοπικό, λαμβάνοντας υπόψη τις μεμονωμένες ανάγκες κάθε Δήμου.

4. 2^η Θεματική ενότητα με αντικείμενο την εργασιακή ένταξη

Την έναρξη για την 2η θεματική του Συνεδρίου των Κοινωνικών Παρατηρητηρίων, σχετικά με την Εργασιακή Ένταξη, πραγματοποίησε η **κα Θεοδώρα Συμεώνογλου, στέλεχος του Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Νοτίου Αιγαίου**, η οποία έκανε μία παρουσίαση για την διάσταση του φύλου μέσα από τα ευρήματα των ερευνών του Παρατηρητηρίου, παρουσιάζοντας παράλληλα και το Κοινωνικό Προφίλ των νησιών.

Αρχικά, αναφορά έγινε στην ύπαρξη του φαινομένου του έμφυλου χάσματος σε κοινωνικό και εργασιακό επίπεδο στην περιφέρεια του Νοτίου Αιγαίου. Παρά τη διεκδίκηση πιο ισότιμων θέσεων στην αγορά εργασίας και τις όποιες εξελίξεις, οι παραδοσιακές αντιλήψεις, οι διαρθρωτικές ανισότητες καθώς και άλλοι κοινωνικοί και πολιτισμικοί παράγοντες εξακολουθούν να εμποδίζουν την πλήρη ισότητα της γυναίκας σε όλους τους τομείς στο Νότιο Αιγαίο.

Σύμφωνα με τις έρευνες η τάση μετατροπής θέσεων εργασίας πλήρους απασχόλησης σε ελαστικές μορφές εργασίας, σε συνδυασμό με την εποχικότητα της εργασίας για νέους και γυναίκες, δημιουργεί δυσχερείς συνθήκες για το εισόδημα αυτών των πληθυσμιακών ομάδων.

Επίσης, υπάρχουν σημαντικές διακυμάνσεις που σχετίζονται έντονα με αντίστοιχες στο ποσοστό ανεργίας των γυναικών, των μακροχρόνια ανέργων και των νέων έως 24 ετών, το οποίο παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα. Επίσης, συχνές είναι οι περιπτώσεις κατά τις οποίες οι γυναίκες εργάζονται συχνά ως απασχολούμενες σε οικογενειακές επιχειρήσεις χωρίς αμοιβή ή ένσημα (αφανής εργασία).

Στην αγορά εργασίας η τάση μείωσης του έμφυλου χάσματος και προσέγγισης με τον εθνικό δείκτη που παρατηρείται κατά την περίοδο της υγειονομικής κρίσης αντικατοπτρίζει, όχι τη βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας της ΠΝΑ, αλλά την τάση μείωσης αυτής των ανδρών, όπως προκύπτει από το αυξημένο κατά την ίδια περίοδο ποσοστό ανδρικής ανεργίας.

Τόσο ο περιφερειακός, όσο και ο εθνικός δείκτης παραμένουν περίπου στο διπλάσιο του ευρωπαϊκού, καταδεικνύοντας την ανάγκη λήψης μέτρων διευκόλυνσης της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Συμπερασματικά, για να υπάρχει ισότητα και έκλειψη του έμφυλου χάσματος θα πρέπει να υπάρξει συλλογική δράση και ευέλικτες πολιτικές εργασίας, δημιουργία εργασιακής κουλτούρας καθώς και ενδυνάμωση και κοινωνική στήριξη των γυναικών.

Κλείνοντας την παρουσίαση, αναφορά έγινε και στη νέα πλατφόρμα του Παρατηρητηρίου, στο Κοινωνικό Προφίλ των Δήμων αλλά και στα σημαντικά ευρήματα που καταγράφηκαν από τις έρευνες, τη χρονική περίοδο 2021-2024. Στην πλατφόρμα αυτή, απεικονίζονται τα βασικά κοινωνικά χαρακτηριστικά κάθε νησιωτικού δήμου και ανανεώνονται μετά το τέλος κάθε κύκλου επιτόπιων ερευνών. Στόχος δεν είναι η συγκριτική ανάλυση αλλά η δημιουργία μιας ολοκληρωμένης εικόνας για κάθε Δήμο στο Νότιο Αιγαίο αναφορικά με κοινωνικούς δείκτες.

Στη συνέχεια, τον λόγο πήρε ο **κ. Δημήτρης Πανόπουλος, Συντονιστής Δράσης REBRAIN GREECE/ Ομάδας Εμπειρογνομόνων του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Ταλέντων. Προϊστάμενος Μονάδας Έρευνας και Τεκμηρίωσης Πολιτικών Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης**, ο οποίος αναφέρθηκε στην αγορά εργασίας και την αξία των δεδομένων στις δημόσιες πολιτικές. Παρουσίασε τον Μηχανισμό Διάγνωσης Αναγκών της αγοράς εργασίας - <https://mdaae.gr/> - ένα ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης των τάσεων της αγοράς και καταγραφής των αναγκών και των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού της χώρας

και ένα σύγχρονο εργαλείο που κάνει προσιτά σημαντικά δεδομένα για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τους φορείς.

Ένα από τα παραδείγματα που παρουσιάστηκαν ήταν ένας πίνακας για το δυναμισμό των κλάδων ανά φύλο δηλαδή πως εργάζονται τα φύλα και ποιοι κλάδοι είναι πιο ευνοϊκοί για τις γυναίκες και ποιοι για τους άνδρες από το 2016 έως το 2023 καθώς και πίνακας με τις τάσεις απασχόλησης των φύλων τα τελευταία χρόνια. Επιπλέον, μία από τις πιο σημαντικές καρτέλες που προβλήθηκαν ήταν για την ανάλυση διάμεσων μισθών δηλαδή πως διαρθρώνονται οι μισθοί ανά χρονιά/ανά Περιφέρεια ή ανά θέση εργασίας.

Επίσης, ο κ. Πανόπουλος μίλησε και για το Rebrain Greece - <https://platform.rebraingreece.gr/> - τον Μηχανισμό Διασύνδεσης των Ταλέντων/Στελεχών υψηλών δεξιοτήτων με θέσεις εργασίας υψηλής εξειδίκευσης των Ελλήνων του Εξωτερικού με εταιρείες στην Ελλάδα. Σκοπός του Μηχανισμού είναι η σύγχρονη και εύστοχη σύνδεση των δύο μερών της αγοράς εργασίας, δηλαδή του πολύτιμου ανθρώπινου κεφαλαίου με το επιχειρείν στην Ελλάδα ώστε να δώσει τη δυνατότητα επιστροφής Ελλήνων που εργάζονται εκτός Ελλάδος να επιστρέψουν στη χώρα τους με ευνοϊκές συνθήκες εργασίας.

Τέλος, ο κ. **Ιωάννης Ψυχάρης, Καθηγητής** του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών στο Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης και Πρόεδρος ΔΣ Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου, παρουσίασε τις «Όψεις του Δημογραφικού Προβλήματος κατά Δήμο στην Ελλάδα σήμερα», μια μελέτη που έγινε για λογαριασμό της ΚΕΔΕ. Επισήμανε τα πρακτικά και κοινωνικοοικονομικά ζητήματα αλλά και τις προτεινόμενες λύσεις για την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης και την επίλυση σημαντικών ζητημάτων που μπορούν να προάγουν την αστική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Αρχικά, το δημογραφικό πρόβλημα είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της εποχής μας. Η Ελλάδα συγκαταλέγεται ανάμεσα στις χώρες όπου το πρόβλημα αυτό υφίσταται σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής ένωσης, όπου το ζήτημα αυτό είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικό.

Οι Δήμοι, ως πλαίσιο μελέτης κοινωνικών φαινομένων, συνιστούν το διοικητικό επίπεδο εκείνο το οποίο μπορεί να προσδιορίσει λόγω *της αρχής τη εγγύτητας* καλύτερα το πρόβλημα και λόγω *της αρχής της επικουρικότητας*, να είναι εκείνο, το οποίο οφείλει να επιληφθεί ενός ζητήματος. Κατά συνέπεια, αν η κοινωνική πολιτική δεν έχει τοπική εξειδίκευση χάνει σε αποτελεσματικότητα. Άρα

πρέπει, να αξιοποιηθεί αυτή την αρχή. Γι' αυτό, και η μελέτη αυτή τονίζει ο Κ. Ψυχάρης, είναι σε επίπεδο Δήμου, γιατί αναδεικνύει άλλα χαρακτηριστικά του Δημογραφικού προβλήματος από αυτά τα χαρακτηριστικά που έχει το πρόβλημα σε εθνικό επίπεδο. Το Δημογραφικό μπορεί να θεωρηθεί και σύμπτωμα καθώς αποκαλύπτει θέματα χωρίς να σημαίνει ότι δεν είναι και πρόβλημα. Γεννήσεις συνεχίζουν να υφίστανται αλλά άλλοι είναι παράγοντες που οδηγούν στη μείωση/γήρανση του πληθυσμού. Σκοπός της μελέτης αυτής είναι να ευαισθητοποιήσει, να αναδείξει κάποια δεδομένα για την έκταση του θέματος και να τονίσει την ανάγκη για χάραξη πολιτικών σε τοπικό επίπεδο. Το δημογραφικό πρόβλημα δεν εκδηλώνεται ομοιόμορφα στο χώρο. Παρατηρείται, δηλαδή μια μεγάλη ανομοιογένεια στην ένταση και στην έκταση αυτών των φαινομένων σε διάφορα γεωγραφικά και διοικητικά υποσύνολα της επικράτειας της χώρας. Η γεωγραφική διάσταση διαφοροποιεί τις εκδηλώσεις του προβλήματος και ενδεχομένως απαιτεί μια χωρικά πιο επικεντρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπισή του.²

Συνεχίζοντας, το δημογραφικό ζήτημα δεν είναι μόνο Εθνικό αλλά και Ευρωπαϊκό. Απασχολεί πολλές χώρες και κυρίως τον ανεπτυγμένο κόσμο και αυτό δημιουργεί ποικίλα ζητήματα γεωπολιτικού χαρακτήρα. Ο πληθυσμός της Ευρώπης, ως μέρος του Παγκόσμιου Πληθυσμού, έχει μειωθεί. Άρα, αν δεν υπήρχε μετανάστευση ο πληθυσμός της Ευρώπης θα είχε μειωθεί κατά 14 εκατομμύρια μεταξύ 2000-2021. Ένα σύνθετο ζήτημα, η μετανάστευση, που από τη μια συγκρατεί τη μείωση του πληθυσμού από την άλλη δημιουργεί όλα αυτά τα δεδομένα τα οποία υφίστανται. Κατά συνέπεια, το δημογραφικό πρόβλημα είναι αποτέλεσμα ευρύτερων κοινωνικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών, γεωγραφικών παραγόντων και ανθρωπιστικών παραγόντων.

Η πρόβλεψη, λοιπόν, είναι ότι ο πληθυσμός της Ελλάδος μέχρι το 2070 θα έχει μειωθεί στα 7,2 εκατομμύρια. Η μεταβολή του πληθυσμού, δεν είναι ένα αριθμητικό φαινόμενο, αλλά ένα φαινόμενο που επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες, παραδείγματος χάριν, με brain drain αλλάζει η δημογραφική σύνθεση του πληθυσμού της Ελλάδας.

² Επιπλέον, στην μελέτη αυτή έχει χρησιμοποιηθεί ένας σύνθετος δείκτης, ο δείκτης δημογραφικής διακινδύνευσης σε επίπεδο Δήμου, που επιτρέπει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα των δημογραφικών προκλήσεων και ταυτόχρονα είναι η βάση για συγκριτική αξιολόγηση των περιοχών. Τόνισε, ότι αυτό δε σημαίνει ότι οι Δήμοι που έχουν μικρότερη τιμή είναι σε καλή κατάσταση. Όλοι είναι σε άσχημη κατάσταση απλώς κάποιοι είναι σε χειρότερη. Αρά, με βάση το δείκτη δημοτικής διακινδύνευσης έχουν κατηγοριοποιηθεί σε 6 κατηγορίες οι Δήμοι: Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων, μεγάλοι Ηπειρωτικοί Δήμοι και πρωτεύουσες νομών, μεσαίοι Ηπειρωτικοί Δήμοι, μικροί ηπειρωτικοί και ορεινοί δήμοι, μεγάλοι και μεσαίοι νησιωτικοί δήμοι, μικροί νησιωτικοί Δήμοι.

Επιπλέον, αναδεικνύεται ότι η μεταβολή πληθυσμού στους Δήμους από το 2001-2011 υπήρξε κυρίως θετική ενώ από το 2011-2021 υπήρξαν αρνητικές μεταβολές. Λίγες εξαιρέσεις σε θετικές μεταβολές παρατηρούνται κυρίως σε μεγάλα νησιά λόγω εποχιακού τουρισμού καθώς και σε περιφερειακές και μη περιμετροπολιτικές περιοχές. Δηλαδή, η περιμετροπολιτική περιοχή στην Αθήνα έχει αύξηση, όμως η μητροπολιτική περιοχή και το κέντρο έχουν μείωση. Άρα, ο χώρος παίζει ένα σημαντικό ρόλο στο να μπορέσει κάποιος να μελετήσει/διαβάσει τη δημογραφική εικόνα.³

Ο κ. Ψυχάρης επισήμανε ότι το ένα φαινόμενο είναι η μείωση και το άλλο είναι η γήρανση και αυτά τα δύο συνήθως συσχετίζονται. Συνήθως λοιπόν, Δήμοι που χάνουν πληθυσμό είναι και οι Δήμοι που γηράσκουν. Ο σύνθετος δείκτης κατατάσσει τους Δήμους σε 6 κατηγορίες (Μητροπολιτικά Κέντρα, Μεγάλοι Ηπειρωτικοί Δήμοι και Πρωτεύουσες νομών, Μεσαίοι Ηπειρωτικοί Δήμοι, Μικροί Ηπειρωτικοί Δήμοι/Μικροί Ορεινοί Δήμοι, Μεγάλοι/Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι, Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι) και υπολογίζει τη μείωση και τη γήρανση και άλλες μεταβλητές π.χ. στη μητροπολιτική Αθήνα αυξήθηκε ο πληθυσμός των Ρομά. Στην πρώτη κατηγορία για παράδειγμα, η μεγάλη εισοδηματική ανισότητα που παρατηρείται στο χώρο αποτυπώνεται από την επιλογή του τόπου εγκατάστασης, δηλαδή, όταν κάποιος πλουτίσει θα μετακομίσει σε μεγαλύτερο σπίτι σε καλύτερη περιοχή και έτσι υπάρχουν μεταβολές στα μητροπολιτικά κέντρα. Ένα ακόμη παράδειγμα, στη δεύτερη κατηγορία, που ανήκουν 13 Δήμοι, κυρίως οι μεγάλοι ηπειρωτικοί δήμοι, πρωτεύουσες νομών, δηλαδή, υπάρχει τάση συγκέντρωσης όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά υπάρχει και τάση συγκέντρωσης σε τοπικό επίπεδο άρα οι μεγάλοι ηπειρωτικοί Δήμοι λειτουργούν σαν μαγνήτες για τη γύρω περιοχή και τα χωριά.

³ Παρατηρείται ότι η χώρα έχει εξακολουθητική μείωση για δύο 10ετίες. Στη μελέτη, αυτή, έγινε σύνδεση της μείωσης του πληθυσμού με κατηγορίες Δήμων κατά Κλεισθένη. Ο Κλεισθένης κατηγοριοποίησε τους Δήμους σε 6 κατηγορίες: μητροπολιτικοί, μεγάλοι ηπειρωτικοί, μικροί ηπειρωτικοί, μεσαίοι ηπειρωτικοί, μεγάλοι νησιωτικοί, μικροί νησιωτικοί. Οι μεταβολές του πληθυσμού που εμφανίζουν μεγαλύτερη συχνότητα είναι οι 82 από τους 332 Δήμους που έχουν συνεχόμενη μείωση του πληθυσμού και ανήκουν στις κατηγορίες μικροί και μεσαίοι ηπειρωτικοί. Οι μεσαίοι και οι μικροί Δήμοι είναι αυτοί που έχουν τη μεγαλύτερη μείωση λόγω της εγκατάλειψης ολόκληρων οικισμών και αυτό αφορά και τα μικρά νησιά.

Συμπερασματικά, όσο απαραίτητη είναι η πολυεπίπεδη προσέγγιση στην ανάλυση και κατανόηση του προβλήματος, άλλο τόσο απαραίτητη είναι η πολυεπίπεδη συνεργασία όλων των επιπέδων διοίκησης και όλων των δρώντων σε κάθε επίπεδο διοίκησης για την αντιμετώπισή του.

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση, ο κ. Ψυχάρης, επισήμανε τα μέτρα πολιτικής που χρειάζονται να ληφθούν, τα οποία είναι η τεκμηρίωση και η πολιτική. Η λύση του δημογραφικού προβλήματος δεν μπορεί να επιλυθεί μόνο με δημογραφικά μέσα. Η τάση δημογραφικής μείωσης είναι μη αναστρέψιμη γιατί δεν υπάρχει επαρκής αριθμός ατόμων σε αναπαραγωγική ηλικία για να αναστραφεί. Πρέπει να χαραχθούν πολιτικές που θα ενισχύσουν την οικογένεια, την ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας καθώς και βοήθεια σε νέα ζευγάρια όπως πρόσβαση σε κατοικία και οικονομικά ενοίκια καθώς και ανάπτυξη πολιτικών στέγασης. Προτείνεται, λοιπόν, η αξιοποίηση των ήδη εγκαταλελειμμένων περιοχών της υπαίθρου με οικιστικό απόθεμα από το κράτος, και παραχώρηση σε διάφορες κατηγορίες ενδιαφερόμενων που επιστρέφουν στην επαρχία, όπως νεαρά ζευγάρια, εποχικοί εργάτες, δημόσιοι υπάλληλοι (γιατροί, εκπαιδευτικοί). Είναι μια πολιτική εφαρμόσιμη και συντηρεί έτσι και την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου. Επιπλέον, η δημιουργία προϋποθέσεων για επανακατοίκηση της υπαίθρου με την εφαρμογή πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης σε συνδυασμό με τη δημιουργία κινήτρων, μπορούν να συμβάλουν στην αποσυμφόρηση των αστικών κέντρων καθιστώντας την επαρχία ελκυστική επιλογή για νέους και επαγγελματίες.

Κλείνοντας την παρουσίαση ο κ. Ψυχάρης, τόνισε ότι όλα τα παραπάνω θα πρέπει να συνδυαστούν με προγράμματα αναγέννησης των μικρών οικισμών αυτής της χώρας, με δημιουργία κοινωνικών υποδομών για κατοίκους και επισκέπτες και επεσήμανε την ανάγκη ιατρικής περίθαλψης σε νησιά και απομακρυσμένες περιοχές.

Η δεύτερη ενότητα ολοκληρώθηκε με σύντομη συζήτηση από τους συμμετέχοντες σχετικά με τους **προβληματισμούς** όσων παρουσιάστηκαν σχετικά με αυτή. Τονίστηκε, ότι το έμφυλο χάσμα είναι ένα φαινόμενο που παραμένει ενεργό και στις μέρες μας και θέτει συχνά τις γυναίκες σε εργασιακή θέση μειονεκτικότερη από αυτή των ανδρών. Χαρακτηριστική είναι η μισθολογική ανισότητα που παρατηρείται σε πολλές θέσεις εργασίας και το φαινόμενο γίνεται ακόμα πιο έντονο σε νησιά και απομακρυσμένες περιοχές λόγω έλλειψης ευκαιριών εργασίας. Προβληματισμοί υπήρξαν και για

το δημογραφικό ζήτημα που διογκώνεται συνεχώς. Ο γηράσκων πληθυσμός αυξάνεται χωρίς να μπορούν οι γεννήσεις να ισορροπήσουν το φαινόμενο της μείωσης του πληθυσμού.

Στη συνέχεια, επισημάνθηκαν **προτεινόμενες πολιτικές** για τη μείωση του έμφυλου χάσματος, όπως η δημιουργία εργασιακής κουλτούρας που θα προάγει την ισότητα και τη συμπερίληψη, καθώς και εξίσωση μισθών με βάση τις ικανότητες και όχι το φύλο. Την ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας με πολιτικές στήριξης και την ταυτόχρονη λήψη μέτρων διευκόλυνσης της γυναικείας πλήρους απασχόλησης αλλά και της ανατροφής των παιδιών. Μέτρα τα οποία θα βοηθήσουν τη μητρότητα και θα διευκολύνουν την καθημερινότητα τους σε συνδυασμό με την επαγγελματική τους ζωή. Το παραπάνω μέτρο αποτελεί και πολιτική ενίσχυσης της γονιμότητας για το φαινόμενο του δημογραφικού ζητήματος, δηλαδή, ενθάρρυνση των νέων ζευγαριών που επιθυμούν να τεκνοποιήσουν αλλά διστάζουν λόγω οικονομικών συνθηκών. Επιπλέον, σημαντικό για τους νέους είναι η ενίσχυση της συγκατοίκησης των νέων ζευγαριών το οποίο προϋποθέτει μείωση της ανεργίας και πρόσβαση σε κατοικίες με χαμηλά ενοίκια. Επίσης, πολύ σημαντική είναι η αξιοποίηση των ήδη εγκαταλελειμμένων περιοχών της υπαίθρου με την ενδυνάμωση των τοπικών υπηρεσιών, των επιχειρήσεων και των υποδομών τους. Άρα μια βιώσιμη κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη σε αυτές τις περιοχές θα προτρέψει εργαζόμενους σε διάφορους τομείς (πχ. εποχικοί εργάτες, ιατροί, δάσκαλοι) αλλά και νέους να επιστρέψουν στην ύπαιθρο. Τέλος, η δημιουργία κοινωνικών/ υγειονομικών υποδομών σε απομακρυσμένες περιοχές και νησιά θα δημιουργήσει συνθήκες ασφάλειας τόσο για τους μόνιμους κατοίκους όσο και για τους επισκέπτες.

5. Σύνοψη Προτάσεων Συνεδρίου

Είναι, επίσης, σημαντικό ότι κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου συζητήθηκαν απόψεις και προβληματισμοί γύρω από τη **λειτουργία των Παρατηρητηρίων**. Ένας από τους κυριότερους προβληματισμούς που αναδείχθηκε είναι η απουσία του Ενιαίου Γεωπληροφοριακού Συστήματος με συνέπεια να μην υπάρχει κοινή γραμμή και μια ενιαία μέθοδος συλλογής στοιχείων και άντλησης πληροφοριών. Επιπλέον, τονίστηκε η ανάγκη για βελτίωση και ενίσχυση της συνεργασίας των Παρατηρητηρίων μεταξύ τους και για την εύρεση κοινών δεικτών αναφοράς ως προς τις μελέτες για την ορθότερη συνεισφορά τους στον Εθνικό Μηχανισμό για την κοινωνική ένταξη.

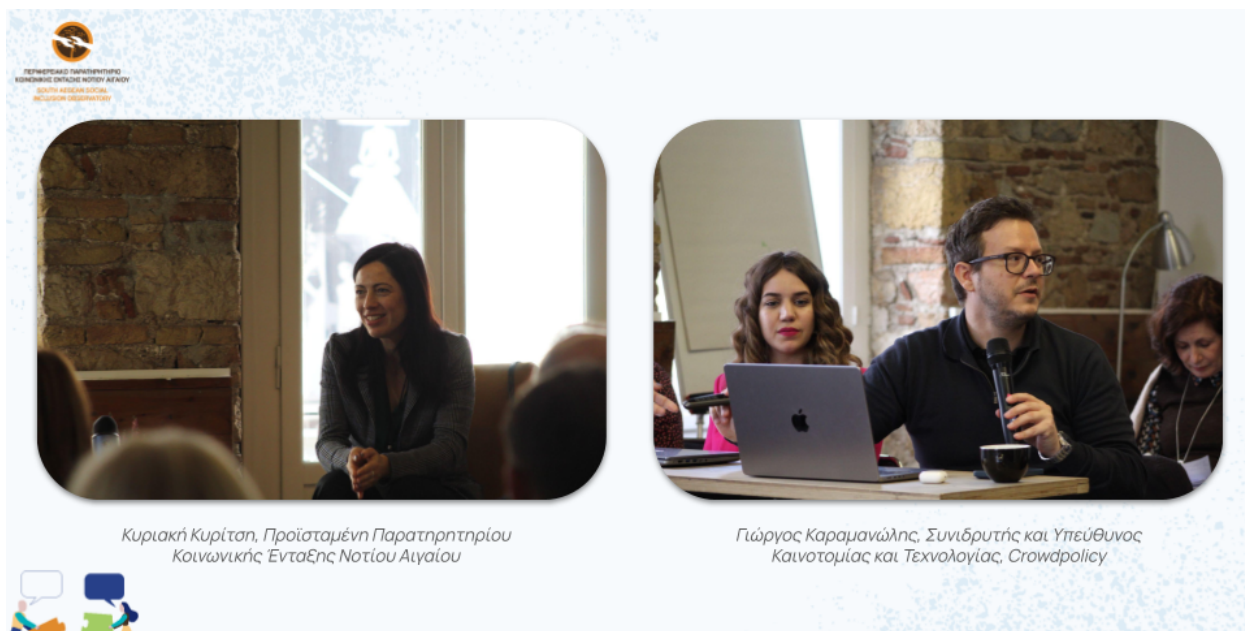
Επισημάνθηκε και η σοβαρή έλλειψη επαρκούς εξειδικευμένου προσωπικού σε πολλά Παρατηρητήρια όπως και τα πολλαπλά καθήκοντα που επωμίζονται οι υπάλληλοι αυτοί καθώς η πλειοψηφία των Παρατηρητηρίων ανήκει σε Διευθύνσεις Κοινωνικής Μέριμνας και δεν είναι αυτοτελή τμήματα. Ακόμα, εκπρόσωποι των Κέντρων Κοινότητας αποτύπωσαν το προβληματισμό τους ότι δεν έχουν την κατάλληλη εκπαίδευση και τεχνογνωσία για να παρέχουν τις πληροφορίες που χρειάζονται τα Παρατηρητήρια για διάφορες ομάδες ωφελοούμενων, παραδείγματος χάρι κοινότητες Ρομά.

Επιπλέον, συζητήθηκε η ανάγκη συντονισμού φορέων και σε τοπικό επίπεδο δηλαδή συνεργασία Δήμων, Κοινωνίας Πολιτών, Κοινωνικών Υπηρεσιών και Παρατηρητηρίων ώστε, με βάση τις έρευνες που γίνονται και αναδεικνύονται οι ελλείψεις που υπάρχουν ανά Δήμο, να χαραχτούν οι ανάλογες στρατηγικές κοινωνικής πολιτικής.

Όλοι οι παρευρισκόμενοι συμφώνησαν ότι παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα Παρατηρητήρια από την έναρξή τους, επιτελούν σημαντικό ρόλο στις τοπικές κοινωνίες και Περιφέρειες που ανήκουν. Μέσα από το έργο τους προβάλλουν τις ανάγκες της ευρύτερης κοινωνίας και παρέχουν κοινωνική παρέμβαση στους πιο ευάλωτους πολίτες. Τέλος, δόθηκε η υπόσχεση για θεσμοθέτηση συναντήσεων όπως αυτή του Συνεδρίου και ανταλλαγής απόψεων καθώς η κοινή συνεργασία και η υιοθέτηση στρατηγικής καλών πρακτικών μπορούν να συμβάλλουν ακόμα παραπάνω στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Κλείνοντας, η κα Κυρίτση από την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και ο κ Καραμανώλης από την Crowdpolicy, αφού ευχαρίστησαν τις/ τους Συνέδρους, δεσμεύτηκαν για αντίστοιχες επόμενες δράσεις που βασικό στόχο έχουν την αλληλεπίδραση και τη διάδραση μεταξύ των φορέων και των στελεχών άσκησης κοινωνικής πολιτικής και κοινωνικής καινοτομίας.

Φωτογραφικό Υλικό

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
SOUTH AEGEAN SOCIAL
INCLUSION OBSERVATORY

Το 1ο Πανελλαδικό Συνέδριο των Περιφερειακών Παρατηρητηρίων Κοινωνικής Ένταξης, πραγματοποιήθηκε από το Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Νοτίου Αιγαίου στο πλαίσιο υλοποίησης δράσεων ενημέρωσης και επικοινωνίας, με την επιχειρησιακή και τεχνολογική υποστήριξη της εταιρείας καινοτομίας και τεχνολογίας Crowdpolicy.

